Таким чином, у підсумку слід зазначити, що таке визначення поняття "контролінг" є достатньо вичерпним, повним та здатним задовольнити інформаційні потреби широкого кола користувачів.

Критичний аналіз існуючих визначень поняття "контролінг", об'єднання їх у підходи, виявлення недоліків в існуючих визначеннях та детальний аналіз кожного на предмет наявності ключових аспектів дозволили авторам не тільки виділити єдиний доцільний підхід до визначення сутності контролінгу, а й дати власне уточнене визначення. Наукова новизна даного визначення полягає в тому, що воно враховує всі необхідні ключові аспекти: в ньому чітко визначені не тільки основна мета і завдання контролінгу, а й враховано часовий аспект, основні складові та суб'єкти його здійснення. При цьому як напрямок подальших досліджень, на думку авторів, варто вказати на необхідність оцінки впливовості складових контролінгу на забезпечення ефективності власної діяльності підприємства.

Література: 1. Ананькина Е. А. Контроллинг как инструмент управления предприятием / Е. А. Ананькина, С. В. Данилочкин, Н. Г. Данилочкина; [Под ред. Н. Г. Данилочкиной. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2004. — 280 с. 2. Ивашкевич В. Б. Контроллинг – экзотика или необходимость? / В. Б. Ивашкевич, А. И. Ивашкевич // Бухгалтерский учет. – 1996. – №7. – С. 28 – 29. 3. Карминский А. М. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построение котролинга в организациях / А. М. Карминский, Н. И.Оленев, А. Г. Примак, С. Г. Фалько. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 256 с. 4. Климов С. М. Контроллинг: от теории до практики: Учеб. пособие / С. М. Климов, А. Н. Костевят. – СПб.: Знания, ИВЭСЭП, 2005. – 64 с. 5. Манн Р., Майер Э. Контроллинг для начинающих. Система управления прибылью: Пер. с нем. Ю. Г. Жукова / Р. Манн, Э. Майер; [Под ред. и с предисл. докт. экон. наук В. Б. Ивашкевича. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 304 с. 6. Прохорова В. В. Контролінг. Від теорії до реалізації на практиці: Монографія / В. В. Прохорова, Л. С. Мартюшева, Н. Ю. Петрусевич, Ю. В. Прохорова. — Харків: ВД "ІНЖЕК", 2006. – 200 с. 7. Мшвилдадзе А. Р. Управление предприятием на основе концепции интегрированного контроллинга: Дис. канд. экон. наук: 08.00.05. – Хабаровск, 2000. – 456 с. 8. Поникаров В. А. Понятие контроллинга применительно к условиям функционирования российских промышленных организаций / В. А. Поникаров, О. И. Голышкин // Контроллинг. – 2004. – №2 (10). – С. 22 – 29. 9. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 480 с. 10. Фалько С. Г. Контроллинг: национальные особенности – российский и американский опыт / С. Г. Фалько, К. А. Рассел, Л. Ф. Левин // Контроллинг. – 2002. – №1. – С. 2 – 8. 11. Фольмут Х. И. Инструменты контроллинга от А до Я: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М. Л. Лукашевича и Е. Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 288 с. 12. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга: Пер. с нем. / Под ред. А. А. Турчака, Л. Г. Головача, М. Л. Лукашевича. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 800 с. 13. Циглик І. І. Контролінг (навчальний посібник у схемах і таблицях): Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2004. – 76 с. 14. Попова Л. В. Современный управленческий анализ: Учебное пособие / Л. В. Попова, Т. А. Головина, И. А. Маслова. – М.: Дело и сервис, 2006. – 272 с. 15. Словарь русско-английских терминов по контроллингу. – Калуга: "Манускрипт", 2005. – 192 с. 16. Шепітко Г. Ф. Контролінг: Посібник. – К.: Вид. Європейського університету, 2005. – 136 с. 17. Яковлєв Ю. П. Контролінг на базі інформаційних технологій. – К.: ЦНЛ, 2006. – 320 с. 18. Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование / Horvath & Partners; [Пер. с нем. – 2-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 272 с. 19. Терещенко О. О. Поняття "контролінг" та "управлінський облік" у теорії і практиці // Фінанси України. – 2006. – №8. – С. 137 – 145. 20. Економічна енциклопедія: У 3-х т. Т. 3 / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К.: Вид. центр "Академія", 2002. – 952 с.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2006 р.

УДК 658.7

Руденко Г. Р.

ІСНУЮЧІ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

In the article the existing techniques of an estimation of efficiency of logistical activity at the enterprises are analyzed. Also the existing techniques are systematized, advantages and disadvantages are revealed and the practical offers are given.

Актуальність теми визначається розвитком теорії логістики, її поступовим впровадженням у діяльність підприємств, а також існуванням великої кількості методик оцінки ефективності логістичної діяльності на підприємствах, які потребують узагальнення. Для ефективного використання тієї чи іншої методики на підприємстві (і взагалі для визначення, якої саме) необхідно проаналізувати низку методик та визначити пріоритетні.

Мета статті полягає в дослідженні існуючих методик оцінки ефективності логістичної діяльності; виявленні їх переваг та недоліків; систематизації цих методик за теоретичною і практичною спрямованістю та за повнотою охоплення функціональних підсистем логістики в розрахунках.

Вчені А. І. Семененко, В. І. Сергєєв, Джонсон С. Джеймс, Вуд Ф. Дональд, Вордлоу Л. Деніел, Мерфі-мол. Р. Поль, М. А. Окландер, А. М. Гаджинський, М. П. Гордон, С. Б. Карнаухов, Л. Б. Миротін, И. Е. Ташбаєв, О. Г. Порошина, А. А. Канке, І. П. Кошева, В. М. Стаханов, В. Б. Українців, Д. Уотерс, А. О. Чеботаєв, Д. А. Чеботаєв, В. В. Дибська [1 − 11] та інші пропонують оцінювати ефективність логістичної діяльності на підприємствах за певними методиками (табл. 1).

Таблиця 1

Методичні підходи щодо визначення ефективності логістичної діяльності на підприємстві

Розробники, формула	Авторський погляд	
	Недоліки підходу	Переваги підходу
1	2	3
1. А. І. Семененко, В. І. Сергєєв **W = (R×Prα) / (Z×Pzα),** де **W** – показник ефективності; **R** – цільовий результат, що планується (в загальному випадку векторна величина чи функціонал); **Prα** – ймовірність отримання певного результату з довірчою ймовірністю $\alpha \leq 1$; **Z** – витрати на досягнення конкретного результату $\mathbf{R}_i$ (в загальному випадку векторна величина чи функціонал з урахуванням того, що витрати можуть бути не тільки в грошовій формі); **Pzα** – ймовірність здійснення певної величини витрат з довірчою ймовірністю $\alpha \leq 1$; **α** – довірча ймовірність; **R = f (r₁, r₂, … rₙ),** де f (r_1, r_2, … r_n) – векторна величина чи функціонал; **Z = f (z₁, z₂, … zₘ),** де f (z_1, z_2, … z_m) – векторна величина чи функціонал	**1.** Навіть на великих підприємствах не всі складові цього показника ефективності (W) розраховуються. **2.** Показники цієї формули розраховуються на підприємстві в кількісному та вартісному виразі і не відображаються векторною величиною. **3.** Поза увагою залишається визначення довірчої ймовірності. **4.** На великих підприємствах не створені відділи логістики, а, отже, використання цієї методики залишається проблематичним. Також слід зазначити, що на малих підприємствах цей показник (W) недоцільно розраховувати, а на середніх щодо цього питання необхідно враховувати конкретну сиуацію	**1.** На великих, середніх та малих підприємствах цей показник ефективності (W) постане раціональним з урахуванням усіх складових показників цієї формули. **2.** Формула відображає функціональні зв'язки та функціональні залежності. **3.** Показник ефективності (W) є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут). **4.** У загальному випадку мається на увазі саме зіставлення (ступінь відповідності), а не співвідношення і, тим більше, не ділення результатів та витрат чи навпаки. Саме цим положенням дана методика відрізняється від інших

© Руденко Г. Р., 2006

Продовження табл. 1

1	2	3
2. Джонсон С. Джеймс, Вуд Ф. Дональд, Вордлоу Л. Деніел, Мерфімол. Р. Поль **РВроб = Д×Трив×Сгвир**, де **РВроб** – середньорічний виробіток одним робітником, **Д** – кількість відпрацьованих днів одним робітником за рік; **Трив** – середня тривалість робочого дня, в годинах; **Сгвир** – середньогодинний виробіток одним робітником; **РВир = ПВ×Д×Трив×Сгвир,** де **РВир** – середньорічний виробіток на одного працівника, **ПВ** – питома вага робітників у загальній чисельності працівників	Недоліки не виявлені	**1.** Досить легко отримати дані для розрахунку середньорічного виробітку одним робітником та середньорічного виробітку на одного працівника. **2.** Ця методика може використовуватися на малих, середніх та великих підприємствах і має універсальний характер щодо визначення ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)
3. М. А. Окландер **Алог = П / Влог → max,** де **Алог** – агрегований показник ефективності функціонування логістичної системи підприємства; **П** – прибуток від реалізації готової продукції; **Влог** – логістичні витрати; **Влог = Врух + Взбер + Вприб**, де **Врух** – витрати, пов'язані з рухом матеріалів; **Взбер** – витрати на зберігання матеріалів; **Вприб** – втрати прибутку внаслідок невикористаних (втрачених) можливостей, зумовлених існуванням матеріальних запасів; **Врух** = $= \sum_{i=1}^{m} З_i \frac{Д_i}{О_i} + \sum_{j=1}^{m} З_j \frac{Д_j}{О_j},$ **Взбер** = $= \sum_{i=1}^{m} \overline{M_i} X_i + \sum_{j=1}^{n} \overline{M_j} X_j,$ **Вприб** = $\sum_{i=1}^{m} P\overline{M_i} Ц_i$	**1.** Критерій ефективності функціонування логістичної системи промислового підприємства полягає в максимізації прибутку на одиницю логістичних витрат за умови забезпечення необхідної якості сервісу, тобто 100%-го виконання договірних зобов'язань. Слід зазначити, що підприємство не завжди може досягти відповідної якості сервісу чи виконання інших договірних зобов'язань. **2.** Методику можна використовувати лише за умови ідентифікації логістичних витрат на підприємстві. **3.** На малих підприємствах доцільність використання такої методики визначається згідно з конкретною ситуацією	**1.** Дані для розрахунку показника (Алог) на підприємствах наявні, хоч і частково. **2.** Наголошується на визначенні втрат прибутку внаслідок невикористаних (втрачених) можливостей, зумовлених існуванням надлишкових матеріальних запасів. **3.** Показник ефективності (Алог) є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)
4. А. М. Гаджинський, М. П. Гордон, С. Б. Карнаухов **Еф$_{лог}$ = ЛВ$_{сукуп}$ / О$_{бсяг}$** де **Еф$_{лог}$** – показник ефективності логістичної діяльності; **ЛВ$_{сукуп}$** – сукупні логістичні витрати на переміщення продукції за період; **О$_{бсяг}$** – обсяг продукції в натуральному або вартісному вимірі за період	**1.** На великих підприємствах не всі складові показники цієї формули розраховуються. **2.** Схожа ситуація характерна для середніх і малих підприємств, тому застосування цієї методики є проблематичним. **3.** Методику можна використовувати лише за умови ідентифікації логістичних витрат на підприємстві	**1.** Ця методика визначення ефективності логістичної діяльності (Еф$_{лог}$) має своєю перевагою простоту отримання даних для розрахунку. **2.** Дані беруться в натуральному чи вартісному виразі і ніяких додаткових перетворень здійснювати не потрібно. **3.** Показник ефективності (Еф$_{лог}$) є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)

Продовження табл. 1

1	2	3
5. Л. Б. Миротін, И. Е. Ташбаєв, О. Г. Порошина $Э_c = \frac{\sum_{k}^{z} (Э_k З_k)}{\sum З}$, де $Э_c$ – показник ефективності функціонування логістичної системи (інтегральний критерій оптимальності або критерій мінімуму загальних витрат цієї системи); $Э_k$ – ефективність функціонування логістичної системи з урахуванням рівня обслуговування k-го замовлення; $З_k$ – логістичні витрати за k-м замовленням; $\sum З$ – загальні витрати на логістичну діяльність	**1.** Навіть на великих підприємствах не всі складові цього показника ефективності ($Э_c$) розраховуються. **2.** На великих підприємствах не створені відділи логістики, а, отже, використання цієї методики є проблематичним. **3.** На малих підприємствах цей показник ($Э_c$) недоцільно розраховувати, а на середніх — зважати на кожний конкретний випадок. **4.** Методику можна використовувати лише за умови ідентифікації логістичних витрат на підприємстві	**1.** На великих, середніх та малих підприємствах цей показник ефективності ($Э_c$) постане раціональним з урахуванням усіх складових показників цієї формули. **2.** Показник ефективності ($Э_c$) є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)
6. Л. Б. Миротін, И. Е. Ташбаєв, О. Г. Порошина **Эвр = Оп$_{звітний (плановий)}$ / Вл$_{звітний (плановий)}$;** **Эвр = П$_{звітний (плановий)}$ / Вл$_{звітний (плановий)}$;** де **Эвр** – ефективність використання спожитих ресурсів; **Оп$_{звітний (плановий)}$** – обсяг продажу звітного (планового) періоду; **Вл$_{звітний (плановий)}$** – логістичні витрати за звітний (плановий) період; **П$_{звітний (плановий)}$** – прибуток звітного (планового) періоду	**1.** Показник ефективності використання спожитих ресурсів (Эвр) не може розраховуватися на тих підприємствах, на яких не ідентифікуються саме логістичні витрати	**1.** За допомогою розрахунку показника ефективності використання спожитих ресурсів (Эвр) можна визначити, яким чином застосовуються ресурси підприємства у звітному періоді та порівняти цей показник з показниками планового й попередніх періодів. **2.** Показник (Эвр) можна розраховувати на малих, середніх, великих підприємствах (за умови виділення логістичних витрат). **3.** Показник ефективності (Эвр) є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)
7. А. А. Канке, І. П. Кошева **Квм = КорВм / НВ,** де **Квм** – коефіцієнт використання матеріалів; **КорВм** – корисне витрачання (витрата) матеріалу; **НВ** – норма витрачання матеріалу; **ПВитр = КількВмат / Овпрод,** де **ПВитр** – показник питомого витрачання сировини та матеріалів; **КількВмат** – кількість витраченого матеріалу (сировини); **Овпрод** – обсяг виготовленої з даного матеріалу (сировини) продукції	**1.** Ця методика не є універсальною і, таким чином, не може використовуватися для оцінки ефективності в усіх функціональних підсистемах логістики, а стосується визначення ефективності лише виробничої логістики на великих, середніх та малих підприємствах	**1.** Досить легко отримати дані для розрахунку показників (Квм), (ПВитр). **2.** Цю методику можна використовувати для оцінки ефективності виробничої логістики на малих, середніх, великих підприємствах
8. В. М. Стаханов, В. Б. Українцев $Z = \sum_{i=1}^{n} \sum_{j=1}^{m} \sum_{k=1}^{c} Вijk \times f(Еопт, Ерац) \rightarrow min,$ де **Z** – показник ефективності; ***Вijk*** – логіс-тичні витрати, що виникають у сфері виробництва (i = 1…n), обміну (j = 1…m) та споживання (k = 1…c); ***Еопт*** – опти-мізація економічних потоків; ***Ерац*** – раціоналізація економічних потоків; $Еопт = f(T, Q, K),$ де **Т** – своєчасність; **Q** – повнота; **К** – комплексність задоволення потреб у ресурсах, що циркулюють в економічних потоках; $Ерац \geq f(C, B, Л),$ де **С** – споживча якість; **В** – вартісна оцінка; **Л** – логістичні послуги (логістичний сервіс) в економічних потоках не нижче встановлених стандартів обслуговування	**1.** Складові показники формули мають відображатися в одиницях, що можна співставити. **2.** Не всі складові показники з цієї формули розраховуються на підприємствах. **3.** На малих підприємствах цей показник недоцільно розраховувати, а на середніх — зважати на кожний конкретний випадок. **4.** Методику можна використовувати лише за умови ідентифікації логістичних витрат на підприємстві	**1.** Показник ефективності (Z) постане раціональним з урахуванням усіх складових показників цієї формули. **2.** Наголошується на своєчасності, повноті й комплексності задоволення потреб у ресурсах, що циркулюють в економічних потоках. **3.** Також наголошується на споживчій якості, вартісній оцінці й логістичних послугах (логістичному сервісі) в економічних потоках

Закінчення табл. 1

1	2	3
9. Д. Уотерс **Заг. продуктивність = ЗПЗ / ЗКВР,** де **ЗПЗ** – загальна пропускна здатність; **ЗКВР** – загальна кількість використаних ресурсів; **Част. продуктивність = ЗПЗ / КООВР,** де **КООВР** – кількість одиниць окремо використаного ресурсу	**1.** Показники для розрахунку формули загальної продуктивності мають відображатися в одиницях, що можна уставити (наприклад, в грошових). **2.** Нерозв'язаною залишається проблема щодо неможливості розрахунку значень для всіх вхідних складових (надійність, навколишнє середовище) та вихідних складових (забруднення, виробничі відходи, репутація). Як наслідок – зосередженість на розрахунках часткової продуктивності	**1.** Досить легко отримати дані (хоч і не в повному обсязі) для розрахунку загальної та часткової продуктивності. **2.** Розрахунок часткової продуктивності сприяє визначенню основних видів ресурсів на підприємстві. **3.** Показник загальної продуктивності є універсальним у визначенні ефективності в усіх сферах діяльності підприємства (постачання, виробництво, збут)
10. А. А. Канке, І. П. Кошева, Д. Уотерс **ПТЕрск = (Кван×В×Тн×Хпр×Vтех) / (Lпоїз + Тпр×Хпр×Vтех),** де **ПТЕрск** – продуктивність, що залежить від техніко-експлуатаційних показників роботи рухомого складу; **Кван** – коефіцієнт використання вантажопідйомності автомобіля; **В** – вантажопідйомність автомобіля, в тоннах; **Тн** – час, витрачений на наряд, у годинах; **Хпр** – коефіцієнт використання пробігу; **Vтех** – технічна швидкість, у кілометрах на годину (км/год.); **Lпоїз** – середня відстань поїздки з вантажем, у кілометрах; **Тпр** – час простою автомобіля через завантаження та розвантажування, в годинах	**1.** Ця методика може використовуватися для оцінки ефективності лише транспортної логістики на великих, середніх та малих підприємствах. **2.** Методика не є універсальною і, таким чином, не може використовуватися для оцінки ефективності в усіх функціональних підсистемах логістики	**1.** Дані для розрахунку показника (ПТЕрск) завжди є в наявності. **2.** За допомогою даної методики визначається рівень ефективності використання власного чи орендованого транспорту підприємства. **3.** Ця методика може використовуватися для оцінки ефективності транспортної логістики на підприємствах
11. Г. І. Нечаєв, О. І. Кичкіна $Етсл = В_{тсл} + ОВ_{тсл} + В_{зб} + ОВ_{зб}$, де **Етсл** – показник ефективності транспортно-складської логістики; $В_{тсл}$ – втрати в самій транспортно-складській підсистемі логістики; $ОВ_{тсл}$ – організаційні витрати в транспортно-складській підсистемі; $В_{зб}$ – втрати в логістичній системі через збої в транспортно-складській підсистемі; $ОВ_{зб}$ – організаційні витрати в логістичній системі на запобігання наслідків збоїв у транспортно-складській підсистемі	**1.** Ця методика може використовуватися для оцінки ефективності лише транспортно-складської логістики на великих, середніх та малих підприємствах. **2.** Методика не є універсальною і, таким чином, не може використовуватися для оцінки ефективності в усіх функціональних підсистемах логістики	**1.** Дані для розрахунку показника (Етсл) завжди є в наявності. **2.** Цю методику можна використовувати для оцінки ефективності транспортно-складської логістики на малих, середніх і великих підприємствах
12. А. О. Чеботаєв, Д. А. Чеботаєв, А. А. Канке, І. П. Кошева, В. В. Дибська $К_{вос} = КО / ЗОС$, де $К_{вос}$ – коефіцієнт використання обсягу складу; **КО** – корисний обсяг, зайнятий під складування продукції; **ЗОС** – загальний обсяг складу; **Впл = КПс / ЗПс**, де **Впл** – показник використання площі складських приміщень; **КПс** – корисна площа, зайнята під складування; **ЗПс** – загальна площа складу; **Нс = Ов / ЗПс**, де **Нс** – показник середнього навантаження, що припадає на 1 м² складської площі, **Ов** – обсяг вантажу, що зберігається на складі, в тоннах	**1.** Ця методика може використовуватися для оцінки ефективності лише складської логістики на великих, середніх та малих підприємствах. **2.** Методика не є універсальною і, таким чином, не може використовуватися для оцінки ефективності в усіх функціональних підсистемах логістики	**1.** Дані для розрахунку показників ($К_{вос}$), (Впл), (Нс) завжди є в наявності і ніяких додаткових перетворень здійснювати не потрібно. **2.** Ця методика може використовуватися для оцінки ефективності складської логістики на великих, середніх та малих підприємствах, які мають власні або орендовані складські приміщення. **3.** За допомогою даної методики визначається рівень ефективності використання обсягу складу, площі складських приміщень і розраховується середнє навантаження, що припадає на 1 м² складської площі підприємства

Дослідження методичних підходів щодо визначення ефективності логістичної діяльності на підприємстві згідно з наведеною табл. 1 дозволяє зробити наступні висновки:

а) наведені методики спрямовані на визначення ефективності логістичної діяльності, але кожна з них включає своєрідний набір складових. Отже, кожний автор по-своєму підходить до виведення кінцевої формули розрахунку ефективності логістичної діяльності;

б) основною проблемою застосування методик є неідентифікація логістичних витрат на підприємствах (методики під номерами 3, 4, 5, 6, 8), що підсилює труднощі у їх практичному використанні;

в) варто зауважити, що складові показники кожної методики необхідно розраховувати щорічно, потрібно здійснювати порівняльний аналіз цих показників під кутом зору визначення ефективності проведених оптимізаційних заходів. І таким чином виявляється тенденція впливу логістики на діяльність підприємства в цілому;

г) певні методики (номери 1, 5, 8) включають велику кількість складових показників (причому зі складними попередніми розрахунками), що робить ці методики важкодоступними у використанні;

д) сукупність показників ефективності функціональних підсистем логістики повинна стати підґрунтям методики оцінки ефективності логістичної діяльності на підприємстві в цілому;

е) методики визначення ефективності логістичної діяльності на підприємстві необхідно систематизувати за певними напрямками.

Таким чином, використання зазначених методик дозволить ефективно використовувати логістику на промислових підприємствах, підвищити ефективність логістичної діяльності та посилити вплив на господарську діяльність підприємства в цілому.

Зважаючи на те, що запропоновані вченими методики спрямовані на визначення ефективності різних функціональних підсистем логістики і кожна з цих методик має свої переваги та недоліки, пропонується систематизувати їх за теоретичною і практичною спрямованістю та за повнотою охоплення функціональних підсистем логістики в розрахунках (табл. 2).

Таблиця 2

Систематизація існуючих методик оцінки ефективності логістичної діяльності на підприємствах

Автори методик	Спрямованість методик		Повнота охоплення функціональних підсистем логістики певною методикою	
	Теоретичні* методики	Практичні методики	Методика повністю охоплює функціональні підсистеми** логістики	Методика охоплює окрему функціональну підсистему логістики
1	2	3	4	5
1. А. І. Семененко, В. І. Сергєєв Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	так	ні	так	ні
2. Джонсон С. Джеймс, Вуд Ф. Дональд, Вордлоу Л. Деніел, Мерфі-мол. Р. Поль Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	ні	так	так	ні
3. М. А. Окландер Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	ні	так	так	ні
4. А. М. Гаджинський, М. П. Гордон, С. Б. Карнаухов Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	ні	так	так	ні

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5
5. Л. Б. Миротін, И. Е. Ташбаєв, О. Г. Порошина Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	так	ні	так	ні
6. Л. Б. Миротін, И. Е. Ташбаєв, О. Г. Порошина Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	ні	так	так	ні
7. А. А. Канке, І. П. Кошева Розрахунок ефективності виробничої логістики	ні	так	ні	так (виробництво)
8. В. М. Стаханов, В. Б. Українцев Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства	так	ні	ні	так (виробництво, обмін, споживання)
9. Д. Уотерс Розрахунок ефективності логістичної діяльності підприємства Розрахунок ефективності окремих стадій логістичної процесу	ні	так	так (розрахунок загальної продуктивності охоплює повністю функціональну підсистему, а часткова продуктивність – ні)	ні (розрахунок часткової продуктивності охоплює окрему функціональну підсистему, а загальна продуктивність – повністю функціональну підсистему)
10. А. А. Канке, І. П. Кошева, Д. Уотерс Розрахунок ефективності транспортної логістики	ні	так	ні	так (транспортування)
11. Г. І. Нечаєв, О. І. Кичкіна Розрахунок ефективності транспортно-складської логістики	ні	так	ні	так (транспортування, складування)
12. А. О. Чеботаєв, Д. А. Чеботаєв, А. А. Канке, І. П. Кошева, В. В. Дибська Розрахунок ефективності складської логістики	ні	так	ні	так (складування)

Умовні позначення:

* теоретичні методики — ті методики, які не доведено до можливості практичного використання; містять складні формули; перед тим, як підставляти дані у формулу для визначення ефективності логістичної діяльності, необхідно здійснити складні попередні розрахунки; на підприємстві обов'язково мають бути спеціальні комп'ютерні програми для здійснення таких розрахунків і висококваліфіковані спеціалісти з різних сфер, які б могли правильно інтерпретувати отримані результати;

** функціональні підсистеми: закупівля, виробництво, збут, запаси, транспортування, складування.

Згідно з проведеним аналізом методики під номерами 1, 5, 8 є теоретичними, тому що містять складні формули; перед тим, як підставляти дані у формулу для визначення ефективності логістичної діяльності, необхідно здійснити складні попередні розрахунки; на підприємстві обов'язково мають бути спеціальні комп'ютерні програми для здійснення таких розрахунків і висококваліфіковані спеціалісти з різних сфер, які могли правильно інтерпретувати отримані результати. Всі інші методики є практичними.

Найдоступнішими та найпростішими у збиранні даних для розрахунку є методики під номерами 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12 (за умови ідентифікації логістичних витрат на підприємстві). Дані для розрахунків за методиками під номерами 1, 5, 8 важко зібрати, використання цих методик передбачає проведення складних попередніх розрахунків.

Крім цього, серед існуючих методик можна виділити такі, що спрямовані на визначення ефективності окремих функціональних підсистем логістики (виробництво, транспортування, складування (методики під номерами 7, 8, 9 (частково), 10, 11, 12)), а також такі, що спрямовані на визначення ефективності логістичної діяльності на підприємстві в цілому (методики під номерами 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9 (частково). Зважаючи на запропоновану систематизацію методик, не можна однозначно сказати, що певна методика є універсальною та має переваги над іншими. Кожна з існуючих методик є своєрідною й особливою.

Проведене дослідження дало можливість виявити методики теоретичної та практичної спрямованості, розподілити їх за повнотою охоплення функціональних підсистем логістики як складових оцінки ефективності логістичної діяльності на підприємстві в цілому. Подальшому дослідженню підлягає практичне використання цих методик у напрямку оцінки ефективності логістичної діяльності на підприємстві.

Література: 1. Семененко А. И. Логистика. Основы теории: Учеб. для вузов. / А. И. Семененко, В. И. Сергеев – СПб.: Изд. "Союз", 2001. – 544 с. 2. Джонсон С. Джеймс. Современная логістика / Джонсон С. Джеймс, Вуд Ф. Дональд, Вордлоу Л. Дэниэл, Мэрфи-мл. Р. Поль; [Пер. с англ. – 7-е изд. – М.: ИД "Вильямс", 2002. – 624 с. 3. Окландер М. А. Логістична система підприємства: Монографія. – Одеса: Астропринт, 2004. – 312 с. 4. Гаджинский А. М. Логистика: – 7-е изд. – М.: Дашков и К, 2003. – 408 с. 5. Гордон М. П. Логистика товародвижения М. П. Гордон, С. Б. Карнаухов. – 2-е изд., перераб., доп. – М.: ЦЭМ, 2001. – 200 с. 6. Миротин Л. Б. Эффективная логістика / Л. Б. Миротин, Ы. Э.Ташбаев, О. Г. Порошина. – М.: Изд. "Экзамен", 2002. – 160 с. 7. Канке А. А. Логистика: Учебник / А. А. Канке, И. П. Кошевая. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2005. – 352 с. 8. Стаханов В. Н. Теоретические основы логистики / В. Н. Стаханов, В. Б. Украинцев. – Ростов н/Д: "Феникс", 2001. – 160 с. 9. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 504 с. 10. Чеботаев А. А. Логистика и маркетинг (Маркетинглогистика). Учебное пособие / А. А. Чеботаев, Д. А. Чеботаев. – М.: ЗАО "Узд. "Экономика", 2005. – 248 с. 11. Логистика: Учебник / Под ред. Б. А. Аникина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 368 с.

Стаття надійшла до редакції 6.11.2006 р.

УДК 656.13

Худо А. В.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ КОМПАНІЙ З ІНОЗЕМНИМ КАПІТАЛОМ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

In the article states that in mature system the competition of investors has mainly horizontal character (between carriers of the identical status), in system which becomes, the vertical competition between statuses of different levels — in occasion of powers and resources prevails. Such advantage generates also essential differences in consequences and results of competitive activity.

Проблема розвитку компаній з іноземним капіталом в умовах вітчизняної економіки є актуальною з багатьох причин. У зрілих системах конкуренція інвесторів носить, як відомо, переважно горизонтальний характер (між носіями однакового

© Худо А. В., 2006